

7/1104

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.15.0.SGB.02-610- 10 Bı
Konu : Yazılı Soru Önergesi

78 Ocak 2008

898

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M Başkanlığı'nın 13.12.2007 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-2223 sayılı yazısı.

Erzincan Milletvekili Sayın Erol TINASTEPE'nin tarafıma tevcih ettiği, 7/1104 esas nolu yazılı soru önergesi T.B.M.M İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, Maden İşleri Genel Müdürlüğünden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda cevaplandırılarak ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Mehmet Hilmi GÜLER
Bakan

EKLER :
EK-1 Önerge Cevabı (6 Sayfa)

DAĞITIM :
Gereği : Bilgi :
TBMM Bşk. Başbakanlık

ERZİNCAN MİLLETVEKİLİ SAYIN EROL TINASTEPE'NİN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7-1104)

Soru 1 :

Son yıllarda ülkemiz, ülke kaynaklarını talan etmek için yasalarla korunmuş çok uluslu madencilik şirketlerinin istilasına uğramış durumdadır. Bu şirketlerin ve dolaylı olarak kullandıkları taşeron firmaların “Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği”nin dışına çıkmasına göz yumularak sit alanları, su havzaları, orman alanları, tarım alanları ve kıyılarımızda maden aranılması ve işletilmesine olanak sağlanmaktadır.

- Ülkemizde çok uluslu şirketlere ve yerli taşeronlara ait altın madeni işleten kaç firma vardır? Bu firmaların ülkemizdeki altın arama sahaları hangileridir. Bu şirketler ne zamandan beri ülkemizde faaliyet göstermektedir?

Cevap 1 :

Maden arama veya işletme ruhsatının verilmesi üretim faaliyetlerine başlanılabilmesi için yeterli değildir. Maden İşleri Genel Müdürlüğünce verilen arama ve işletme ruhsatlı sahalarda, ruhsat sahiplerince madencilik faaliyetine başlanılabilmesi için Maden Kanununun 7. maddesi gereği çıkarılan Madencilik Faaliyetleri İzin Yönetmeliği uyarınca alınması zorunlu olan izinlerin; **Arazi Mülkiyet izni** (Orman, mera, şahıs arazisi vb.), **ÇED izin belgesi** ve **GSM kapsamında İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı** ile varsa **diğer izinlerin** (kara avcılığı alanları, özel koruma bölgeleri, milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtı, tabiatı koruma alanı, tarım, mera, sit alanları, su havzaları, kıyı alanları ve sahil şeritleri, karasuları, turizm bölgeleri, alanları ve merkezleri ile kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri, askerî yasak bölgeler ve imar alanları ile mücavir alanlarda) ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından alınması gerekmektedir. **Söz konusu izin ve belgeler alınıp Maden İşleri Genel Müdürlüğüne verilmeden kesinlikle üretim/işletme izni düzenlenmemekte ve üretim faaliyetlerine izin verilmemektedir.**

3213 sayılı Maden Kanununun 6. maddesine göre Türkiye Cumhuriyeti Kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişiliği haiz yerli ve/veya yabancı ortaklı şirketlere Maden İşleri Genel Müdürlüğünce 61 adet altın işletme ruhsatı verilmiştir. Ülkemizde madencilik sektöründe faaliyet gösteren yabancı ortaklı şirketler, 3213 sayılı Maden Kanununun yürürlüğe girdiği 15.06.1985 tarihinden beri faaliyet göstermektedirler.

Halen yürürlükte olan 61 adet maden (altın-gümüş) işletme ruhsatı, ruhsat sahipleri olan firmalar, ve ruhsatların bulunduğu iller aşağıdaki tabloda verilmiştir.

İli	İşletme Ruhsat No	Ruhsat Sahibi
ANKARA	6541	ETİ LABORATUVAR VE ANALİZ HİZMETLERİ MADENCİLİK DANIŞMANLIK İNŞ.TAAH.SAN.TİC. LTD.ŞTİ.
ANKARA	6129	KOZA ALTIN İŞLETMELERİ A.Ş.
ANKARA	5162	SOYUYÜCE YAŞAR MAD.
ANTALYA	6824	ALTIN YUNUS MAD.İNŞ.TAAH..A.Ş.
ARTVİN	4354	AKDENİZ RESOURCES MAD. LTD.ŞTİ.
ARTVİN	5340	AKDENİZ RESOURCES MAD. LTD.ŞTİ.
ARTVİN	4248	AKDENİZ RESOURCES MAD. LTD.ŞTİ.
ARTVİN	5249	AKDENİZ RESOURCES MAD. LTD.ŞTİ.
ARTVİN	4252	ARTVİN BAKIR MADEN İŞL.A.Ş.
ARTVİN	4944	ARTVİN BAKIR MADEN İŞL.A.Ş.
ARTVİN	5041	KARADENİZ MAD.TİC. VE SAN.LTD.ŞTİ.
ARTVİN	7772	NORANDA MAD.SAN. VE TİC.A.Ş.
ARTVİN	S.41666	ETİ BAKIR A.Ş.
BALIKESİR	1608	ETİ MADEN İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
BALIKESİR	7887	GALATA MADEN.SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.
BALIKESİR	S.44828	GALATA MADEN SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.
BALIKESİR	6930	KOZA ALTIN İŞLETMELERİ A.Ş.
BALIKESİR	3627	KOZA ALTIN İŞLETMELERİ A.Ş.
BALIKESİR	7619	KOZA ALTIN İŞLETMELERİ A.Ş.
BALIKESİR	6042	TÜPRAG MET.MAD.SAN. VE TİC.A.Ş.
BALIKESİR	5337	TÜPRAG MET.MAD.SAN. VE TİC.A.Ş.
ÇANAKKALE	4366	ÇANAKKALE MADENCİLİK
ÇANAKKALE	6466	KUZEY TRUVA MAD. SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.
ÇANAKKALE	6767	KUZEY TRUVA MAD. SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.
ÇANAKKALE	6404	KUZEY TRUVA MAD. SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.
ÇANAKKALE	3886	TÜPRAG MET.MAD.SAN. VE TİC.A.Ş.
ÇANAKKALE	7543	KUZEY TRUVA MAD.SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.
ERZİNCAN	7414	YENİ ANADOLU MİN. MAD.SAN.TİC.

ERZİNCAN	257	ÇUKURDERE MAD.SAN.VE TİC.LTD.ŞTİ.
ESKİŞEHİR	2984	KOZA ALTIN İŞLETMELERİ A.Ş.
ESKİŞEHİR	5287	KOZA ALTIN İŞLETMELERİ A.Ş.
ESKİŞEHİR	5262	KOZA ALTIN İŞLETMELERİ A.Ş.
GİRESUN	3423	ÇINKUR ÇINKO KURŞUN METAL SAN.A.Ş.
GİRESUN	7495	TECK COMİNCO MAD.SAN.A.Ş.
GİRESUN	6908	NESKO MADEN TİC. VE SAN. A.Ş.
GÜMÜŞHANE	3656	GÜMÜŞTAŞ MAD.VE TİC.A.Ş.
GÜMÜŞHANE	4176	KOZA ALTIN İŞLETMELERİ A.Ş.
GÜMÜŞHANE	3091	KOZA ALTIN İŞLETMELERİ A.Ş.
GÜMÜŞHANE	7962	KOZA ALTIN İŞLETMELERİ A.Ş.
GÜMÜŞHANE	7187	YENİ ANADOLU MİN. MAD.SAN.TİC.
İZMİR	3549	KOZA ALTIN İŞLETMELERİ A.Ş.
İZMİR	7449	KOZA ALTIN İŞLETMELERİ A.Ş.
İZMİR	7857	KOZA ALTIN İŞLETMELERİ A.Ş.
İZMİR	4301	BYS METAL MAD.SAN. VE TİC.A.Ş.
İZMİR	7253	ORE MAD.SAN. VE TİC.LTD ŞTİ.
İZMİR	5419	TÜPRAGMET.MAD.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.
KIRKLARELİ	S.51890	POZİTİF MAD.SAN.TİC.A.Ş.
KÜTAHYA	7976	PUSULA MAD. SAN. VE TİC. A.Ş.
KÜTAHYA	8156	PUSULA MAD. SAN. VE TİC. A.Ş.
KÜTAHYA	7407	PUSULA MAD. SAN. VE TİC. A.Ş.
KÜTAHYA	7405	PUSULA MAD. SAN. VE TİC. A.Ş.
MANİSA	4358	POMZA EXPORT MAD.SAN.TİC.AŞ.
NİĞDE	2316	GÜMÜŞTAŞ MAD.VE TİC.A.Ş.
NİĞDE	6647	M.ALİ ÖZER
NİĞDE	7475	YENİ ANADOLU MİN.MAD.SAN.TİC.
ORDU	5867	MATKİM MAD.TES.KİM.MÜH.TİC.LTD.
ORDU	4945	TECK COMİNCO MAD.SAN.A.Ş.
ORDU	6412	TECK COMİNCO MAD.SAN.A.Ş.
TUNCELİ	S.45289	YENİ ANADOLU MİN. MAD.SAN.TİC.
UŞAK	7302	TÜPRAGMET MAD.SAN.TİC.LTD.ŞTİ.
YOZGAT	7391	ALDRIDGE MİNERAL MADENCİLİK LTD.ŞTİ.
61 adet		

Soru 2 :

Ülkemizin bir çok bölgesini istila eden çok uluslu Anatolia Minerals ile bağlantılı Rio Tinto Şirketlerinin arkasındaki sermaye gücünün yapısı nedir? Bu şirketlerle bağlantısı olan Türk firmaları hangileridir?

Cevap 2 :

Maden İşleri Genel Müdürlüğünce Anatolia Minerals adına düzenlenmiş herhangi bir ruhsat bulunmamaktadır. Kayıtlarımızda yapılan incelemelerde; Çukurdere Madencilik San ve Tic. A.Ş.'nin ortaklarından birinin Anatolia Minerals Development Ltd. Şti. olduğu belirlenmiştir. Rio Tinto Madencilik A.Ş. ise sermayesinin tamamı İngiltere menşeli olan bir şirkettir. Şirketin Türk ortağı bulunmamaktadır. Ayrıca bu şirketlerle ilgili ortak durumu, hisse oranları vb. diğer bilgilerin Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğünden sorulması daha uygun olacaktır.

Soru 3 :

Manisa Sarp'taki Anatolia Minerals şirketinin bağlı olduğu Rio Tinto Şirketine ait maden işletmesinin yerli taşeronu hangi firmadır? Bu firmanın ortakları kimlerdir? Bu firma son beş yılda devlete ne kadar katma değer sağlamıştır?

Cevap 3 :

Manisa ili dahilinde Anatolia Minerals şirketi ya da Rio Tinto Mad. A.Ş. uhdesine verilmiş herhangi bir ruhsat bulunmamaktadır.

Soru 4 :

Erzincan ili, İliç ilçesi, Çöpler Köyü'nde altın madeni işletme çalışması yürüten Anatolia Minerals ve Rio Tinto bağlantılı Çukurdere Madencilik ne zamandan beri bu bölgede faaliyet göstermektedir? Büyük ölçüde geçimi tarım ve hayvancılığa dayalı olan ve önemli su havzalarımızdan Fırat Nehri'nin aktığı bu bölgemizde (maden sahası Fırat Nehrine 4 km uzaklıkta), siyanürle altın aranmasının bölge tarımı, sulama ve içme suyu üzerindeki etkileri neler olacaktır? Bu konuyla ilgili herhangi bir çalışma yapılmış mıdır? Yapılmışsa bu çalışmanın sonuçları nelerdir?

Cevap 4 :

Erzincan İli, İliç İlçesi, Çöpler Köyü'nde altın arama ve işletme faaliyetinde bulunmak üzere ruhsat alan Çukurdere Madencilik San ve Tic. A.Ş.'nin Ticaret Sicil Gazetesindeki bilgilere göre ortakları arasında Rio Tinto Mad. A.Ş. bulunmamaktadır. Adı geçen şirketin ortakları; %50 hisseye

sahip olan Kanada uyruklu Anatolia Minerals Development Ltd. Şti. ile %50 hisseye sahip olan Yeni Anadolu Mineral Maden San. ve Tic. Ltd. Şti (%99 USA vatandaşı, %1 T.C. vatandaşı)'dır. Çukurdere Madencilik San ve Tic. A.Ş. söz konusu ruhsatı 23.10.2000 tarihinde Ünimangan Manganez San. A.Ş. (T.C. uyruklu) şirketinden devir almıştır. Ancak henüz üretim faaliyetine başlanılamamıştır.

Bu bölgede olduğu gibi ülkemizdeki tüm altın arama faaliyetlerinde siyanür kullanımı söz konusu değildir. Çünkü tehlikeli bir kimyasal ürün olan siyanür ile maden aranmamakta, siyanür ancak gerekli tedbir ve ÇED izinleri alındıktan sonra, tesis ortamında, altın içeren tüvenan cevherden altın metalinin çözeltiye alınması için kullanılmaktadır.

Soru 5 :

Erzincan ili, İliç ilçesi, Çöpler Köyü'nde faaliyet gösteren Çukurdere Madencilik, köylülere ait arazilerin kullanım hakkını nasıl elde etmiştir? Bu arazileri ele geçirirken burada yaşayan köylülere ne gibi maddi veya sosyal imkanlar sunmuştur?

Cevap 5 :

3213 sayılı Maden Kanununun 7. maddesine göre özel mülkiyete tabi alanlarda ve bu alanların çevresinde 20 m. dahilinde mülk sahibinden izin alınmadan madencilik faaliyetinde bulunulamaz. Ancak Kanunun 46. maddesi gereği işletme ruhsatı safhasında işletme faaliyetleri için gerekli olan özel mülkiyete konu taşınmaz, taraflarca anlaşma sağlanamaması ve işletme ruhsatı sahibinin talebi üzerine Bakanlığımızca kamu yararı bulunduğuna karar verilmesi halinde 2942 sayılı Kanun hükümlerine göre kamulaştırılabilmektedir.

Soru 6 :

Aynı şirket Erzincan'ın Kemaliye ilçesi, Keban barajına yakın, Yazmakaya, Kışlacık ve Karapınar köylerinde altın arama ruhsatı almış mıdır? Almışsa köylülerin tüm itiraz ve haklı gerekçelerine rağmen neden ruhsat verilmiştir?

Cevap 6 :

Çukurdere Madencilik San. ve Tic. A.Ş. adına adı geçen köyler yakınında ve çevresinde verilmiş ruhsat bulunmamaktadır.

Soru 7 :

Ülkemizde faaliyet gösteren yabancı altın madeni şirketlerinin ekonomimize sağladığı yıllık katma değer ne kadardır? Bu şirketlerden herhangi bir vergi alınmakta mıdır?

Cevap 7 :

Ruhsat sahipleri, Türk Ticaret Kanunu hükümleri gereği ödemekle mükellef oldukları %20 kurumlar vergisi, %15 gelir vergisi stopajı vb. vergilerin dışında 3213 sayılı Maden Kanununun 14. maddesi gereği de ayrıca ocak başı satış tutarının %2 nispetinde devlet hakkı ödemektedirler.

2006 yılında fiili olarak üretim yapan; Uşak Eşme'deki Kışladağ Altın Maden işletmesi için yaklaşık 170 milyon dolarlık bir yatırım yapılmış olup, işletmede 640 kişi istihdam edilmektedir. 2006 yılında sahadan **2,19 ton** altın üretimi yapılmıştır. Kışladağ Altın Madeni İşletmesinde yatırım sürecinin devam etmesi nedeniyle amortismanlarının düşülmesine rağmen **8 milyon YTL Kurumlar Vergisi, 12 milyon YTL çalışanlara ücret ve SSK prami ve 70 milyon YTL ise bölgeden mal ve hizmet alımı için ekonomiye katkı sağlamıştır.** Ayrıca ruhsat sahibi Tüprag Metal Mad. San. Tic. Ltd. Şti. gelir ve kurumlar vergisi dışında **368.000 YTL Devlet hakkı ödemiştir.**

Bergama Ovacık Altın madeni işletmesi için ise yaklaşık 120 milyon dolarlık yatırım yapılmış olup, 340 kişi istihdam edilmektedir. 2006 yılında Ovacık maden işletmesinde **5,73 ton altın, 4 ton gümüş** üretimi yapılmıştır. Ovacık Altın Madeni **19 milyon YTL kurumlar vergisi** ödeyerek Kurumlar Vergisi sıralamasında Ankara birincisi ve Türkiye sıralamasında ise 71 nci sırada yer almıştır. Ayrıca ruhsat sahibi Koza Altın İşletmeleri A.Ş. gelir ve kurumlar vergisi dışında **457.000 YTL Devlet hakkı ödemiştir.**

Bu arada 61 adet altın işletme ruhsatı sahibi firma tarafından 2007 yılı için $61 \times 2.245 = 136.945$ YTL ruhsat harcı ödenmiştir. Ayrıca 05.06.2004 tarihinden sonra mücbir sebebi olmadan üretim faaliyetinde bulunmayan işletme ruhsatlı sahalardan işletme projelerinde beyan edilen yıllık üretim miktarının %10'nu üzerinden %2 devlet hakkı alınmaktadır.

2006 yılında gerçekleştirilen yaklaşık 8 ton altın üretiminin ekonomimize sağladığı katkı ise yaklaşık 200 milyon dolardır.